

Inleiding jaarthema 2018

Sehnsuchtsort Heimat – Waar ben ik thuis?

Thuis. Wat een vreemd woord. Het is zo moeilijk te beschrijven, moeilijk voor te stellen en moeilijk te voelen. Waar is thuis? Wat associëren mensen met thuis? Is het de plaats waar we geboren zijn, is het de plek waar we wonen, waar we werken, waar ons gezin woont? Of is thuis gewoon een gevoel? Kun je een nieuw thuis vinden als je je oude verliest? Verandert het begrip in de loop van de tijd? En verstaat niet elk mens er wat anders onder? Hoe is de relatie tussen thuis en taal? Betekent het begrip in het Duits eigenlijk hetzelfde als in het Nederlands?

Eén ding is duidelijk: het begrip thuis roept meer vragen op dan antwoorden.

Ondanks deze onduidelijkheden en pogingen om het begrip te definiëren, wordt er veel over dit vage begrip gepraat. Vooral in het tijdperk van globalisering, digitalisering, individualisering en sterke migratiebewegingen lijkt het begrip “thuis” een groeiende betekenis te krijgen. Maar het is onduidelijk wie bevoegd is om aan dit begrip invulling te geven. En vooral op politiek niveau denkt iedereen te weten wat ermee bedoeld is en hoe het woord gebruikt moet worden. De vereenvoudiging van het begrip en de verschillende interpretatiemogelijkheden komen de complexiteit van het woord en onderwerp natuurlijk niet tegemoet. De vereenvoudiging maakt misbruik van het woord voor polemische propaganda en om bepaalde belangen af te dwingen. Arme thuis.

Het is niet de taak van kunst om complexe problemen te vereenvoudigen. De kunst mag vragen stellen zonder concrete antwoorden te geven. Integendeel: de vragen geven creatieve impulsen om het onderwerp op een heel andere en eigen manier te benaderen. Kunst kan helpen om perspectieven te veranderen, de vragen opnieuw te stellen, het begrip anders te bekijken.

„Sehnsuchtsort Heimat - Waar ben ik thuis?” is de titel voor ons eerste themajaar. De deelnemende kunst- en cultuurmakers *kunnen* zich met het onderwerp vlucht en migratie uitzetten, maar ze *moeten* het niet. Het themagebied biedt namelijk veel meer mogelijkheden. Vooral met betrekking tot de twee buurlanden, Duitsland en Nederland, leent het begrip zich voor een uitgebreide kunstzinnige uitzetting. Daar waar lange tijd een grens te herkennen was, is de overgang van het ene naar het andere land tegenwoordig moeilijk te zien. En toch zijn veel dingen anders. De taal? Ja. Het geld? Nee. De kunst? Misschien. Toch is de grens niet langer meer een barrière, maar een mogelijkheid en een kans.

